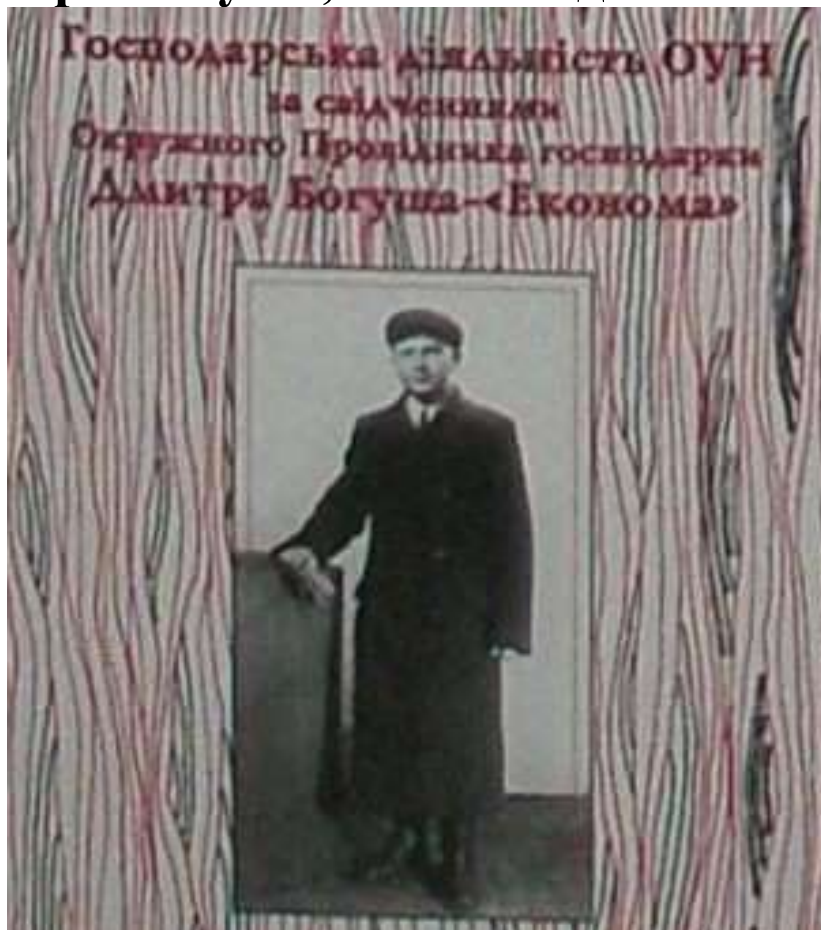

**Інститут Східної Європи
Кафедра українознавства
Університету «Львівський Ставропігон»
The Eastern-European Institute, Kafedra
Ukrajinoznavstva University «L'viv Stavropigion»**

Віктор Ідзьо

**Господарська діяльність ОУН за
свідченнями Окружного провідника
господарки: Жовківського, Рава - Руського
та Любачівського районів Олекси Снігура -
Дмитра Богуша, на псевдо "Економ".**

Львів, 2015

**Рекомендовано до друку Вченою Радою
Інституту Українознавства МОН України,
(протокол № 1 від 29 жовтня 2007 року)**

Наукова праця директора Інституту Східної Європи, завідувача Кафедрою українознавства УЛС, академіка Академії Наук Вищої Школи України, провідного наукового співробітника Інституту Українознавства МОН України, Віктора Ідзья "Господарська діяльність ОУН за свідченнями Окружного провідника господарики: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів, Олекси Снігура - Дмитра Богуша, на псевдо "Економ", вивчають становлення та розвиток горподарчих відділів ОУН для організації та підтримки ОУН національно - визвольної боротьби Українського народу, яку очолила Українська Повстанська Армія.

Дана праця "Господарська діяльність ОУН за свідченнями Окружного провідника господарики: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів, Олекси Снігура - Дмитра Богуша, на псевдо "Економ", ґрунтується на свідченнях реальної особи Олекси Степановича Снігура - Дмитра Богуша, Окружного провідника господарки ОУН: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського, на псевдо "Економ", який брав участь в національно - визвольній війні ОУН - УПА за незалежність України, і був ув'язнений польською комуністичною владою на 15 років і відбував покарання в польській тюрмі.

Наукові праці "Господарська діяльність ОУН за свідченнями Окружного провідника господарики: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів, Олекси Снігура - Дмитра Богуша, на псевдо "Економ" на фактичному матеріалі, відтворюють маловідомі, а той призабуті сторінки діяльності господарських відділів ОУН, які в важких умовах боротьби робили все можливе, щоби всіма наявними засобами допомагати в боротьбі Української Повстанської Армії з поневолювачами українського народу.

Автор звертає увагу читачів на актуальності подальшого наукового вивчення діяльності господарчих відділів ОУН, яке започатковано працею "Господарська діяльність ОУН за свідченнями Окружного провідника господарики: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів, Олекси Снігура - Дмитра Богуша, на псевдо "Економ".

Рецензенти:

Грабовецький В.- доктор історичних наук, професор, Академік АН Вищої Школи України, завідувач кафедри історії України Прикарпатського університету ім. В.Стефаника.

Дашкевич Я.- доктор історичних наук, професор. Керівник Львівського відділення Інституту Археології та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАНУ, завідувач кафедри сходознавства Львівського національного університету ім. І.Франка.

Калакура Я. - доктор історичних наук, професор Київського національного університету, академік Академії Наук Вищої Школи України.

Кононенко П.- доктор філологічних наук, професор, Академік АНВШ, академік УАПН, академік МСАН, директор науково- дослідного Інституту Українознавства Міністерства освіти і науки України.

ISBN 978-966-8067-69-3

©Ідзьо В.С., 2015р.

Зміст

Олекса Снігур, як окружний провідник господарики Проводу ОУН: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів, під псевдімом "Економ".....4

Олекса Снігур - "Оружний провідник господарики Проводу ОУН, "Економ" у польській в'язниці під прізвищем Дмитро Богущ.....18

Список використаних джерел та літератури....22

**Олекса Снігур, як Окружний провідник господарики Проводу ОУН:
Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів,
під псевдімом "Економ".**

В попередніх працях “До історії однієї моги на Закерзонні”, “Українська Повстанська армія – згідно свідчень радянських та німецьких архівів” було всесторонньо проаналізована військово – політична діяльність ОУН – УПА.

Однак проблема національно - визвольних змагань була б не з'ясованою, якщо б не доточились до з'ясування питання господарвання ОУН та забезпечення останньою життєздатності бойових підрозділів УПА.

Тому праця “ Господарська діяльність ОУН за свідченнями Окружного провідника господарики: Жовківського, Рава - Руського та Любачівського районів Осекси Снігура - Дмитра Богуша, на псевдо "Економ", пролиє світло на цю, мало досліджену проблему.

За таких обставин проаналізуємо діяльність українця з села Верхрати Олекси Снігура.

В 1940 році, Олекса Снігур, внаслідок національної свідомості і переконань, вступає в Організацію Українських Націоналістів (ОУН). В 1941 році на українську землю вступило німецьке військо і Олекса Снігур отримує наказ від проводу ОУН переїхати до Рави - Руської і організувати там українську книгарню, яку організувавши назвав "Наше Слово". В книгарні, за його участю, налагоджується зв'язок з трьома районами: Любачівським, Рава - Руським та Жовківським, та Крайового проводу ОУН, який знаходився у Кракові з окружним проводом ОУН у Раві - Руській та з обласним проводом ОУН, який знаходився в Львові.

З 1941 року книгарня "Наше Слово", де працював Олекса Снігур під псевдом “Економ”, активно працювала і одночасно виконувала всі завдання ОУН до приходу Червоної армії в 1944 році.

Для організації книгарні "Наше Слово" він позичив в банку містат Рави - Руської гроші в сумі 3 тисяч злотих. В центрі "Ринку", центральній частині Рави – Руської, він знайшов вільне не закінчене в будові приміщення, яке переобладнав під книгарню. Після отримання грошей у банку і налагодження приміщення під книгарню, Олекса Снігур поїхав до Львова для реєстрації книгарні та закупівлі українських книжок. З реєстрацією він мав великі труднощі, оскільки був ще молодим, а більш старший чоловік також подав подання до німецького уряду у Львові про утворення книгарні. Про це він мав розмову в німецькому уряді у Львові. Тому на допомогу він запросив у цій справі своїх родичів, зокрема з ним до німецького воєвідського уряду в питаннях організації та затвердження книгарні в Раві - Руській, ходила дружина його родича Стефанівського. Німецький урядник, який мав прізвище Стар, надав мені законне право організувати книгарню, а другому моєму конкуренту з Рави - Руської надав право тільки на продаж газет.

Після офіційного облаштування книгарні, Олекса Снігур робив оптові закупки українських книжок у Львові.

В основному він заповував українські книжки в Товариства "Просвіта" для дітей та юнаків, у меншій мірі для дорослих. ОУН ставила перед ним завдання гартувати молодь, тому, він робив ставку власне на запуски книг для молоді. Такі запуски нових книжок Олекса Снігур робив, що тижня. З Рави - Руської до Львова з "Союзу Кооперативів" раз в тиждень їздив грузовий автомобіль, який теж привозив йому, замовлені в Львові, книги.

Його добрий знайомий Захарій Шупер, окружний провідник ОУН в який входили: Жовківський, Рава-Руський і Любачівський райони і якому Олекса Снігур безпосередньо підпорядковувався, і виконував всі його накази, мав осідок окружного проводу ОУН в Рава - Руському районі, а отже мав з ним безпосередні контакти в магазині "Наше Слово".

В районі було, щонаменше 20 сіл (20 кушів). Всю роботу в районі вів наш районний провідник ОУН на псевдо "Заруба", який підчинявся напряду окружному провідникові ОУН, Захарію Шуперу. Олекса Снігур знав їх, тому, що неодноразово влаштовував, на їх потєбу, зустрічі в книгарні "Наше Слово"...

Він також знав всю структуру ОУН в окрузі, всіх районних провідників дуже добре, оскільки через його книгарню "Наше Слово" в Раві - Руській проходили всі канали зв'язку та вся кореспонденція з Крайового проводу, що був у Кракові, до окружного проводу ОУН в Раві - Руській та обласного проводу ОУН, що був у Львові.

На жаль добре відлагоджений зв'язок перервався осінню 1944 року, коли зайнявши Раву - Руську більшовики, ліквідували українську кригарню "Наше Слово", а всі українські книжки, які формували в молодого покоління українців, національно - патріотичні почуття, оскільки більшість книжок було закуплено для виховання української молоді, більшовики викинули з книгарні перед її будівлею і спалили. Так, на жаль, трагічно завершилась діяльність Рава - Руської книгарні "Наше Слово", яку Олекса Снігур так тяжко організував, і ще з такими великим труднощами зареєстрував у німецькому уряді в Львові і яка профункціонувала з 1941 по 1944 роки і по довгих часах не відновилась...

Спочатку, наголошує О.Снігур, з 1940 року обласний провід ОУН був у лісових околицях Рава - Руського району, а пізніше, з відходом більшовиків, у 1941 році перейшов до Львова, на його місці залишився окружний провід ОУН, який очолював діяльність ОУН в Жовківському, Рава - Руському районах нинішньої Львівської області України та Любачівському районі на українських землях, що сьогодні входять у склад Польщі.

Олекса Снігур, як окружний провідник господарки теж мав свого безпосереднього керівника, обласного господарника. Обласним господарником до 1944 року був вчитель торговельної школи у Раві -Руській. Він викладав у школі німецьку мову, прізвище і псевдо якого, він вже не пам'ятає.

Структура , як наголошує О.Снігур, була така: найменший господарський підрозділ очолював: кущовий господарник, дальше районний господарник, окружний господарник, обласний господарник і крайовий господарник.

Провідники господарки мали свої сталі місця куди приходила секретна пошта і розпорядження та накази від проводу ОУН.

Його постійне місце знаходилося в селі біля містечка Магерів. Він раз в тиждень приходив на постійне місце, щоб забрати пошту від проводу ОУН для місцевих організацій ОУН.

В господаря, якому місцевий куш ОУН, наказав утримувати районний відділ господарки, він, якого там знали під псевдонімом "Економ", розквартирував свій районний відділ господарки. В цього господаря, якого він називав тільки по псевдо, районний відділ господарки знаходився у конспіратичному стані.

Про те, що тут базувався районний відділ господарки мало хто знав... Власне звідсіля він – "Економ" вів всю свою роботу в віреному йому ОУН районі.

В такій структурі працювала вся система господарки ОУН, починаючи від Крайового господарника і закінчуючи кущовим господарником, де ще в кожному конкретному районі, районний господарник підчинявся, безпосередньо, районному провіднику ОУН, оскільки господарка входила до компетенції і підпорядкування проводу ОУН.

З найвищим по рангу крайовим господарником він не зустрічався ніколи, і не знав хто ним був, тільки знав, що всі накази йдуть від нього, оскільки була в них добре організована і засекречена переписка між всіма ланками ОУН, яка вимагала строгої конспірації.

"Економ" тільки особисто знав обласного провідника господарки, якому безпосередньо підчинявся і який, з метою конспірації, часто змінював своє розташування і розміщення.

“Економ”, як окружний провідник господарки часто в цілях справи, зустрічався з обласним провідником господарки, через кур'єрів, це коли була велика необхідність в зустрічі. А взагалі всіма ланками господарки вся робота велась через кореспонденцію, яку передавали через кур'єрів.

З обласним провідником, його безпосереднім керівником, вони обговорювали можливість виконання тих чи інших наказів Обласного і Крайового проводу ОУН, обговорювали всі поточні і майбутні справи і можливість їх виконання у ввіреному “Економу” ОУН окрузі та районах.

Вже в 1940 році, наголосує О.Снігур, прийшов зв'язковий із Кракова з наказом від Крайового Проводу ОУН: "організувати підпільну роботу в українських селах". Наказ треба було негайно виконувати. За таких обставин “Економу” часто доводилося з різного рівня провідниками ОУН, кур'єрами ОУН, іти на другі села завше бічними дорогами. Ці рейди він робив один два рази в тиждень на потребу проводу ОУН і виконував всі доручення, не питаючи хто з ним іде, і що вони будуть робити і куди йдуть, оскільки була в них дуже велика конспірація...Треба було також заносити секретну пошту для місцевого підпілля ОУН, або для окружного та районного провідників ОУН, які, чекали її, і в цей час були у нашому районі. Ця дорога часто була далекою до 15 - 20 кілометрів. У поворотній дорозі “Економ” часто був змушений на половині дороги перебувати у знайомих людей. Там він заходив спати на стрих на сіно без їх відома, а вночі відходив з їх оселі і не будив їх.

Одного разу, як згадує О.Снігур, він ліг спати, а хтось згори злазить і наступив йому на ногу, він перепросив мене, а я спав далі. В день виявилось, що це був один командир УПА, ми познайомилися і обмінялися інформацією. Одного разу він отримав доручення принести 10 ручних гранат. Обчепивши їх навколо себе і сміливо йшовши дорогою, як завжди. Між селами було 3 кілометри і була дорога обсаджена вербами, а під вербами лежить відпочиваючи більшовицьке військо. Солдати запитали мене про якесь село, якого він не знав і він відповів, що це село знаходиться через 5 кілометрів. “Економ” з страхом спокійно перейшов і відніс гранати в потрібне місце...

За всі добре проведені операції починаючи від організації книгарні в Раві - Руській "Наше Слово" та виконання завдань, які переді мною ставив провід ОУН, в квітні 1944 року, провід ОУН призначив “Економа” - Окружним провідником господарки.

В мій округ господарки входили: Жовківський, Рава - Руський і Любачівський райони, це були великі території, на яких треба було прикласти багато зусиль, щоб організувати господарську діяльність ОУН, яка заключалась в підтримці життєдіяльності підпілля ОУН та підрозділів УПА.

Це була моя найвища посада в структурі господарки і системі ОУН, до якої “Економ” відносився дуже відповідально, все, що робив узгоджував з обласним провідником господарки та окружним провідником ОУН. Ставив до відома районного провідника ОУН, якщо ця діяльність проходила у окремому, конкретному районі.

До УПА “Економ” ніколи не мав ніякого відношення і не був причетний, оскільки завше перебував у проводі ОУН, а щодо військової організації УПА, то як господарник підтримував усіма засобами життєздатність тих підрозділів, які знаходились на території округи у якій “Економ” вів господарство. Він всеціло, як урядник, окружний господарник ОУН, дбав про забезпечення активної життєдіяльності УПА у всіх її сферах в нашому окрузі.

Всі окружні, що провідники господарки, за переконанням О.Снігура, були виключно в підпорядкуванні проводу ОУН і були в системі і структурі ОУН і до підчинення УПА ніякого відношення не мали. Їх обов'язок, як і всього проводу ОУН було забезпечення політичної та господарської підтримки життєдіяльності військової системи та структури УПА.

Так в 1944 році він був у Верхраті – Даганах, там було два відділи УПА по 150 воєнів, його зустрів командир - курінний на псевдо "Орест", який спитав "Економа", чи він не провів би відділ УПА на південь від Рави - Руської. Коли він ствердив, що піде і проведе, "Орест", сказав, що "дам Вам коня і поведете відділ УПА"...

Звечоріло і вони вибрались в дорогу. Цей відділ був з Холмщини і нараховував приблизно 150 воїнів. Йшли вони польовими дорогами. Відділ мав три вози на яких віз амуніцію. "Економ" знав всі дороги і тому відділ швидко перейшли річку, пройши село Деятир, в якого домів не було при дорозі. Вони пройшли 15 кілометрів і командир подав зв'язком наказ "провідника до мене"! Коли "Економ" їхав до командира чув розмову стрільців: " то мусів би бути якийсь добрий злодій, що так добре дорогу знає...", бо вони йдучи по Холмщині, де від села до села їх проводили різні дівчата, а тут довгий відрізок дороги відділ УПА проводив тільки один провідник. Коли "Економ" прийшов до курінного "Орест", він витягнув карту, посвітив і наказав показати де вони знахродились, а треба було ще 3 кілометри йти до битой дороги Рава - Руська - Нимирів...

Звичайно, наголошує О.Снігур, тоді нею їздили німці. Підійшовши до дороги цілим відділом, вони побачили, що на дорозі нікого не було і вони успішно перейшли через неї. Далше йшли доріжкою лісом кілометрів з 8 і дійшли до села Монастирець, де і розташувався відділ. Командир вислав розвідників, щоб з'ясувати ситуацію навколо відділу. За кільканадцять хвилин почалася стрілянина з автоматів "ППШ", "Економ" був тоді біля командира. Прийшло два стрільця і здобутими новими автоматами "ППШ". Вони виявили трьох особову більшовицьку партизанську розвідку, яку ліквідували і зброю, три автомати ППШ відібрали від більшовицьких солдатів. Стрелець до командира сказав:" дивіться, що є тут, яка добротна зброя, а в поляків є тільки врзані карабіни..."

Рано командир закликав "Економа" і дав мені доручення піти в Угнівщину і вирядити 20 тон муки та збіжжя до Карпат. Там було спокійно і я в день, маючи невеличкого карабіна, "Економ" вирушив в дорогу. Дійшов до дороги Львів - Рава – Руська, заліг в житі, яке було велике, а дорога ніколи не була вільна. Пів години чекав поки перейшов дорогу. Дорога була магістральна і німці їздили, як в одну і в другу сторону. Врешті перейшов дорогу і прийшов за три кілометри у знайоме село Кам'янку і почув здалека кулеметну стрільбу, яка переросла у безперервну стрілянину. Ніхто з людей не знав, що там робиться і хто стріляє. Від місця стрільби, наголшує О.Снігур, за 12 кілометрів була дорога Сокаль - Рава - Руська. Десь по годині дійшла до них звістка, що більшовики прорвали на Бузі німецький фронт і їдуть на Раву - Руську. "Економ" знову повертається до куріного "Ореста", звідки вийшов, було щонайменше 10 кілометрів ходу. Досить пізно ввечері дійшов до командира, та стрійковий не хотів його допустити до нього, бо командир спав. Якось він відвернувся і О.Снігур, таки увійшов до командира, сплячого розбудив і доповів, що вже йдуть більшовики, а він на "Економа" накричав, щоб той не поширював злої пропанди. Так ми сперечались з 20 хвилин, коли почувся один вистріл, командир вбрався, як привели до нього одного німця, який загубився в лісі і він ствердив, що вже більшовики наступають, і знаходяться від відділу 5 кілометрів. В близьких селах було ще два відділи УПА по 150 воїнів і там зібрався весь курінь.

Ранком весь курінь зібрався із 5 возами амуніції та продуктів і вирушив на Яворівський полігон. Там в лісі ми зустріли німців, зчинився бій, який тривав може півгодини. Німці зорієнтувалися, що воїни УПА не більшовицькі партизати і розпочали переговори. В курінного "Ореста", було два поранені, про втрати німців "Економу" не було відомо. Командир дав йому фіру з 2 - ма пораненими і ще грошей біля пів мільйона золотих, які «Економ» за дорученням мав завести до Крехова, і отримав до потрібних людей з ОУН (пароль). Ранених "Економ" віддав мед - сестрі, а гроші ОУН. Його помістили в одного дядька в селі. Дядько якимось зробив так криївку в стодолі, що заховав і два коні, більшовики як ввійшли в село, забрали всі

коні, із села виїхала кавалерія, яка попрямувала, як вони наголосили – “на Берлін”. В селі Крехові “Економ” пересидів два дні, далі він вийшов з села Крехова і дійшов до села Любичі. Цей шлях він подолав за 3 дні, який пройшов по зв'язку ОУН.

Дійшовши до Любича - Павлищі, хоча воно недалеко від Верхрати, але його він не знав. В цей час “Економ” змінив озброєння, замість карабіна його озброїли пістолетом системи наган на вісім патронів. Тут же його заховали у криївку, там він швидко, оскільки був втомлений, заснув. Тут у криївці він ще з одним товаришем проспав до 9 години ранку. В селі було спокійно, їх закликали до хати на сніданок. Коли ми закінчили сніданок прибігла дівчина з криком - більшовики в селі. Вже не було часу їм іти до криївки і маскувати їх, бо вони не знали де більшовики. “Економ” з невідомим йому досі членом ОУН, поспішили у поле, “Економ” біг в сторону польського села. Відбігши 600 метрів від села “Економ” був поранений в ліву ногу вище коліна, яка пукла і я впав. Лежучи на землі, він витягнув пістолет, зняв запобіжник притулив собі до вуха з метою застрілитись і не датись живим у руки більшовикам, та йому до другого вуха шепнув ангел хоронитель: "А може ти видержиш" і “Економ” поставив пістолет на запобіжник, вигорнув в землі ямку і сховав там зняту з себе гранату і поставив там пістолет і загорнув піском. “Економ” відкотився на п'ять метрів від схованої зброї. До нього підбігли два бійця Червоної армії перев'язали йому ранену ногу і зробили обшук у нього і знайшовши тільки один бинт, сказали, що він "санітар". На ногу вони поклали свій бинт і взявши за руки і протягнули 700 метрів до командира і сказали йому, що це санітар. Він взяв таку палицю, що товчється бараболою і нею бив “Економа” по пораненій нозі із запитанням:” де є більше воїнів УПА, не питаючи мене ні прізвища, ні імені ні звідки я взагалі”. Розуміється, що “Економ” мовчав і нічого не сказав. Тоді вони викинули його під пліт на сонце не даючи йому нічого пити і там він лежав до вечора.

Вечором до нього підїхала машина і його викинули на неї і повезли до Рави - Руської і вкинули у в'язницю. У в'язниці О.Снігура вкинули до камери в якій уже було 18 людей. Там він перележав цілу ніч. Рано о 9 годині знову прийшло 2 солдати і винесли його на фіру запряжену одним конем і повезли в напрямку лікарні, яка знаходилася на відстані півтора кілометра від міста. Їдучи по дорозі О.Снігур просив води і десь так на половині дороги, один із солдатів затримав коня і пішов додому, постукав і попросив води і виніс йому склянку води. З дому цього вийшла дівчина, яка знала О.Снігура з книгарні вона нічого не говорила і О.Снігура повезли до лікарні. Там занесли його на перший поверх. Прийшов лікар, який оглянув його рану дав йому укол і взяв столярську корбу і понище коліна вертів йому дірку, ратуючи говорив: "терпи козаче будеш ще танцювати".

“Економа” положили на ліжко, а лікар в ту діру вклав сталевий дріт, зачепив його двома скобами і поставив ногу на витяжку і поставив тягар не менше 10 кілограмів. Так О.Снігур лежав із 17 серпня до 6 листопада 1944 року. Дівчина яка його зустріла на фірі взнала куди його везуть і зустріла дівчину, яка мене любила Наталю Горечу і її повідомила. Вона на другий день прийшла до лікарні і принесла пляшку молока. О.Снігур просив не приходити, вона не слухала його і майже кожний день приходила. Вона за його вказівкою повідомила людей з ОУН, що “Економ” поранений і знаходиться в лікарні. Через тиждень відвідала його жінка "Окружна провідниця жінок"(ОУН), вона була дуже добре знайома з лікарем, який О.Снігура лікував. В лікарні він пролежав до 6 листопада і до цього часу до нього ніхто не приходив і ніхто ні про що не розпитував. Десь у жовтні провідала його мати. З цією метою вона переходила кордон і 12 кілометрів пішки йшла до Рави - Руської. Вона зустрілася з ними сказала йому, що його брат Стефан вбитий більшовиками. Під вечір 6 листопада ОУН організувала втечу “Економа” з лікарні. Лікарня не охоронялася військовими, тому під лікарню приїхала фіра і прийшла дівчина у відділ, де він лежав. Попросила мед - сестру, щоб О.Снігура викликала. Прийшла мед - сестра і сказала йому, що його просять у коридор, він відімкнув зачепки з дроту і зняв і зачепив їх

одним кінцем за дріт і тоді потягнув і витягнув з ноги. Коло нього лежав бієць Червоної армії, старенький йому було 55 років і він мав милиці, які О.Снігур в нього позичив з метою іти на діл співати. Коли О.Снігур вийшов і зачинив за собою двері до кімнати, милиці поставив під стіну, а дівчина його взяла на плечі і винесла на долину і посадила на фіру. Фірою його не везли через місто, а їхали доріжкою на схід до шоссе. Там переїхали дорогу і на третьому селі його сховали у стодолі у криївку.

Там “Економ” пролежав два тижні, до нього щодня приходила мед - сестра і масувала йому коліно. В тому часі ОУН організувала перевезення “Економа” до Польщі. Фірою його підвезли десь близько 1 кілометра до кордону. З ним їхали 3 стрільця. Там де не можна було їхати фірою два стрільці зробили з рук сидіння і його несли на руках через кордон і ще за кордоном. В час цього переходу, О.Снігур два рази млів. За кордоном передали його мед-сестрі. Вона помістила його в хаті, де він пролежав ще день. У вечорі возом його відправили аж на третє село - Річицю. Там О.Снігура поміщено у жінки, яка мала 12 і 14 літні доні, а чоловік її був поляк і його знищили воїни УПА, тому, що він не виїхав в Польщу, коли йому сказали, а він залишився. З під “Економа” все треба було виносити і жінка часто дивлячись на нього плакала із жалю. У цьому господарстві “Економ” перебув до 18 січня 1945 року. Так на саму Йордань господар в якого О.Снігур в цей час перебував щасливо повернувся додому. “Економа” відвезли у село якого він не пам'ятав, десь на Сокальщині. Там він перебував до місяця квітня 1945 року.

Тоді “Економ” вже трохи ходив і отримав доручення повернутись до Верхрати. Там чекав на нього заступник окружного провідника ОУН з Рави – Руської “Вир”. Він провів з “Економом” розмову і звільнив його з обов'язку окружного провідника господарки Рава - Руської округи: "В зв'язку з пораненням і неможливістю виконувати великі функціональні обов'язки".

Таким чином “Економ” перебував на посаді окружного провідника господарки проводу ОУН, рівно один рік, з квітня 1944 по квітень 1945 року.

В зв'язку з пораненням, заступник окружного провідника ОУН “Вир”, подякував “Економу” від імені Проводу ОУН за велику роботу, яку він проводив у ввіреному йому окрузі господарки і надав мені місяць відпустки додому.

Звичайно в хаті він не міг бути. Біля хати був оберіг із соломи і там була зроблена криївка, і там його було сховано. Трохи було холодно, але він мусів сидіти.

По місяці часу прийшов до нього районний провідник ОУН Рава - Руського району, на псевдо "Заруба" і забрав його до Верхратського куща ОУН.

Там для людей які були “Економ” викладав історію України. В цей час, хоча важко, але “Економ” вже трохи ходив. Десь по двох тижнях перебування у Верхратському кущі він попросив командира, щоб з ним пішов до місця де він був поранений. Це була відстань приблизно в 6 кілометрів.

Коли вони на другий день перед вечором вийшли, “Економ” взяв із собою дріт, щоб шукати в землі. А на місці де його ранили, було чисте поле і жодного корчика, чи якогось стебла не було. Зайшли вони на місце і першим втиком дроту у землю “Економ” попав просто на заховану ним від більшовиків зброю, він відкопав і приніс з собою пістолет і гранату.

Про це довідалися районний і окружний провідники ОУН. І всі, знаючи його давно і будучи переконані в ньому, мали “Економа” ще більшу довіру.

В Окружному і районному проводі ОУН були переконані, що будучи на високій посаді Окружного господарника ОУН Рави – Руської округи, знаючи про весь зв'язковий шлях від Краєвого проводу у Краковаї до обрасного проводу ОУН у Львої, він нічого і нікого, більшовикам, не видав.

Великдень у 1945 році святкували ми у Верхраті - Монастирі. Там був сам провідник Стяг і все його штабове оточення. “Економ” і кущ ОУН, мали забезпечити прийняття і святкування Великодня.

З його оточення з “Економом” вела розмову одна жінка. Вона цікавилася звідкіля він, з якого краю, оскільки “Економ” розмовляв чистою літературною українською мовою.

В Верхратському кущі ОУН “Економ” перебував підлікуючись і виздоровлюючи до червня 1945 року. Після виздоровлення, всі керівники окружний і районний провідники ОУН бачили, що я погано ходжу і не зможу виконувати обов'язки окружного провідника господарки, оскільки ця посада виходила обходити обов'язково всі райони: Жовківський, Рава-Руський та Любачівський, а після поранення “Економу” було важко долати швидко такі великі території. Тоді Окружний провід ОУН, Захарій Шупер, враховуючи великий досвід “Економа” на посаді окружного провідника господарки, вирішив його призначили районним провідником господарки третього району, це була нижча посада від попередньої, однак і зразу після поранення і таку роботу “Економу” було виконувати важко... Окружний провідник ОУН Захарій Шупер сказав тоді Олексі Снігуру, що його переведення в районні господарки пов'язане виключно з його здоров'ям. Провід ОУН дуже бажав би бачити його “Економа” на посаді Окружного провідника господарки Рава-Руського району, однак зараз до повного виздоровлення виконувати всі свої функції він фізично, і це потвердила медична комісія ОУН, не зможе. Він ще раз виразив подяку “Економу” від провожу ОУН за роботу на посаді Окружного провідника господарки і затвердив районним провідником господарки 3 району.

Так продовжилась робота О.Снігура, після поранення в ОУН та українському національно - визвольному русі, під псевдонімом "Економ", який очолювала в 1944 Українська Головна Визвольна Рада та Українська Повстанська Армія на чолі з генералом Тарасом Чупринкою.

В цей час підпорядковувався виключно районному провіднику ОУН “Зарубі” та новому окружному господарнику ОУН і виконував всі їх завдання.

Спочатку своєї діяльності, як районний провідник по господарству 3 району, під псевдом "Економ", центр якого знаходився в Любачівському повіті, О.Снігур вирішив перевірити всі кущі.

Провіривши весь свій терен, він був вражений тим, що майже всі села в його районі були піддані пљондруванню поляками. Кожне село недораховувало до 10 - 20 людей, переважно національно - свідомих і освідчених українців. Велика частина людей з тих сіл була вивезена вглибину Польщі та на Україну. Українські сім'ї виїжджали з Любачівського повіту, оскільки боялася терору поляків...

Були тижні, що люди збирали свої пожитки на вози і тікали від польської влади та війська з худобою та всіма пожитками до лісу під охорону воїнів УПА.

Були навіть села, де люди просили, щоб воїни УПА зробили заставу за їхнім полем, а вони вночі орали землю і сіяли пшеницю і озимину, боячись нападів польської влади та війська та влаштованих ними грабунків, масових вбивств та гвалтувань українських дівчат та жінок. Всі ці події відбувалися осінню 1945 року, коли польська комуністична влада найбільш жорстоко воювала з УПА та українським народом на теренах Закерзоння. В цей час на території району перебували два, а часами і три відділи УПА. Треба було багато харчів. Відділи УПА за звичай самі нав'язували взаємовідносини з селянами і договорювалися на предмет отримання від селян продуктів. За звичай забирали свині чи корови. В змішаних селах з українським і польським населенням м'ясо брали у тих людей, поляків, які розкрадали корів та свиней у українських господарів за допомогою АКА. Таких визначав "солтис" - староста села. В інших селах у поляків забирали все тоді, коли вони пограбували українців під час нападу АКА.

Праця була важка, багато людей просило допомоги, якої в УПА не було. Зимом кущ перенісся дещо до хат у село. Село в цей час також допомагало хлібом відділам УПА, все це єднало українську армію з народом, до чого і “Економ”

докладав багато зусиль. Так у такій праці проходила моя робота на ввіреному мені ОУН терені, з 1945 до травня 1946 року.

У травні 1946 року ОУН призначила “Економа” провідником по господарці другого району, центр якого знаходився в Ярославському повіті.

Там ситуація була ще гірша ніж в Любачівському районі.

Такі свідомі українські села, як Диків Новий, Диків Старий, Цівків, Любинець, Німстів та багато інших були ще більше знищені, а люди повбивані поляками, більше ніж в Любачівщині.

Тут у 2 районі треба було багато працювати з людьми. Власне в Ярославському повіті “Економ” було дуже важко працювати. Важко запам'ятати та переказати весь той терор поляків над українцями. Хочу лиш наголосити, що поляки розпрацювали проти українців жорсткий терор, вбивства, гвалтування, і важко було об'єднати для боротьби з поляками налякане українське населення, однак “Економ” як міг з усіх сил старався підбадьорити людей, надати людям посильну моральну і практичну допомогу проти набігів польських банд АКА та комуністичної польської влади, скеровувати на їх захист відділи УПА, які діяли в Ярославському окрузі...

Осідком польської банди АКА було більше село В'язовниця. Наш відділ три рази наступав на В'язовицю і не здобув її. Так сильно вони були озброєні. Кожний день вони їздили по українських селах рабували і вбивали людей.

О.Снігур наголошує, що в районах було багато відділів УПА, які беручи корови в населення залишали шкіри з корів не загосподаровані. “Економ” собі пригадав, що було таке містечко Угнів і там виправляли шкіри та робили з них чоботи. Він провів розпит серед воїнів відділів УПА, чи у них немає когось з Угнева, щоб вмів обробляти шкіри. Скоро йому такого чоловіка знайшли і він прийшов до нього. Йому на допомогу “Економ” дав ще одного чоловіка і вони розпочали роботу. Дві великі бочки було закопано в землю біля води. Відділ приніс шкіри і з ближчих сіл і дальших сіл. Дві бочки були заложили шкірами. До шкір цих додали відповідну заправу і залили їх водою. Так вони лежали два місяці. Опісля зробили відповідне пристрій, щоб шкіри можна очистити від волосся. Після всесторонньої обробки, шкіри надавалися до відділу, а відділ дав у свій шевський верстат. Далше з тих шкір робили чоботи та черевики. Одну партію 25 пар відділ вислав до іншого відділу і ту фіру в засідці забрали поляки. Слід наголосити, що коли О.Снігур вже пізніше був у польській в'язниці, то один в'язень - поляк з війська хвалився, що він здобув в УПА фіру чобіт. В часі коли та шкіра мокла в бочках, польське військо проводило акцію проти УПА і ходили по тім лісі, а бочок з шкірою на щастя не знайшли. Така то була важка праця “Економа” на благо нашого народу проти ненависних поляків, польської комуністичної влади та АКА у 2 районі...

В листопаді 1946 року ОУН перевела мене до першого району на північ Перемиського повіту. Тут була зовсім інша праця.

Терен був без лісу, все проглядалося в селах. Також людей залишилося дуже мало, оскільки більшість було вигнано як в середину Польщі так і в Україну. Решту людей була залякана терором та масовими вбивствами поляками національно - свідомих українців.

У 1947 році О.Снігуру, як районгому провіднику господарки призначили охоронця з куща, молодого воїна Михайла з села Торки, який був озброєний автоматом ППШ - 41.

Різдв'яні свята районна управа господарики, яку очолював “Економ” святкували в школі в селі Маковиську. До “Економа” в гості прийшов командир, курінний УПА “Залізник” зі своїм оточенням. З “Економом” бу ще двоє людей... і охоронець Михайло.

З куріниим “Залізником” “Економ” був знайомий ще з Рави - Руської, коли він був там заступником повітового командира української міліції. Він допоміг “Економ” залишитися директором української книгарні в Раві - Руській, коли німці

забирали всіх українських хлопців до Німеччини на роботи, попередив що треба піти в підпілля, коли “Економом” зацікавилася нвмецька поліція “Гестапо”.

Економ наголосив друзям, що командир Залізник був дуже вимогливий, але водночас справедливий і чуйний до своїх підлеглих, одним словом був добрим і хоробрим комадиром, курінним УПА.

Після вечері пізно всі розійшлися. “Економ” пішов на присілок села Ніновичі, Халупки. Там він знав одну родину, де було три сестри, доні священника. У них застав він заступника окружного провідника ОУН на псевдонім "Вир". Він закохався в молодшу сестру Ірину. Ми там цікаво розмовляли. Він тоді сказав:" що ми свідомі, що ми не виграємо війни як з поляками так і з більшовиками, але боротьба наша є запасом і фундаментом боротьби на майбутнє... Я свідомий того, наголосив "Вир", що частина нас загине, а частина перейде на захід"...

Дівчина Ірина мала гітару і грала і співала, “Економ” запам'ятав її пісню:" Сім літ війна не кінчиться, а мати чекала сина з війни. І от ще 20 літ в'язничних, тобі ще будуть дзвонити дзвінки. Усі вікна і двері забиті, кругом бур'яном заросло..."

Дальше в кінці 1946 “Економ” перейшов з районним відділом bliще міста Перемишля, оскільки польська комуністична влада почала сильно територизувати українське населення на Любачівщині. Вже тоді на початку 1947 року, “Економу” була звістка з проводу ОУН, що українські села виселяють, а головно на Лемківщині. Тут в околиці Перемишля відділ укрався від польського війська, а на день вони виходили над Сян в лози. 20 метрів від лозів була долина, ми вони розстелили коца і залягли для вивчення ситуації на даній території.

Дорогою з Радимна на схід цілими днями, з малими перервами, йшло військо, яке від розташування “Економа” було видно. О.Снігур мав далековид (бінокль) і вони оглядали їх позиції. А на заході, час від часу були взриви і вибухи. Пізніше вони дізнались, що це взривали польські солдати наші криївки та бункери.

Там біля Перемишля над Сяном “Економ” з охоронцем пробули один тиждень. Вісток від проводу ОУН для подальших дій жодних не мали, ніхто не знав де хто є і як має діяти в даних обставинах, оскільки польське військо внесло в структуру ОУН, УПА страшну дизорганізацію. З метою встановити зв'язок з проводом ОУН “Економ” з охоронцем вирішили йти на північ під Ярослав. Вони щасливо зайшли до села Собятин. Там зустріли таких самих біженців, гуртки самооборони біля 20 осіб. Сусідні села були вже виселені поляками, ніде не було нікого. А це село не висилили мабуть тому, щоб там хотіли переловити усіх, хто туди прийде.

Перебуваючи в цьому селі “Економ” з охоронцем, о 2 годині ночі виходили з нього. Кожний брав з собою півлітра води і переходив через Сян. Перейшли його і увійшли у велике жито, де ховалися днем вже на польській стороні, а вечором повертались до села. Так ми перебули там 15 днів, в той час коли польське військо готувало до висення українське населення. З малою силою “Економ” чекав наказу від проводу ОУН,я к діяти в цій складній ситуації . Однак, від проводу ОУН не було жодної вістки, тому “Економ” не знав, що дальше робити. Він зробив постанову іти на схід до свого села Верхрати, де у нього були налагоджені взаємовідносини з місцевим ОУН.Так він думав вийти на керівництво ОУН і узгодити план подальшої боротьби з польським військом.

Призначеного мені охоронця Михайла я відправив, оскільки він з Перемищини я відправив налагоджувати зв'язки з Перемишльким проводом ОУН. У терені часто крутилося польське військо, хоча всі ці українські села вже були виселені. Дорогою “Економ” не міг іти, йшов лише полями. За одну ніч, він проминув Любачів і там в лісі вирішив переднювати. Воду пив на дорозі з калабані. В лісі спокійно перебув день і вночі пішов дальше. Дорогою “Економ” трохи заблукав, скрутив трохи направо і за Горинцем вийшов на залізничну лінію, а за залізницею через пів кілометри був вже кордон. “Економ” зорієнтувався де він є і взяв правильний напрямок і дійшов до села Верхрати і межі села Десятир. Настав день, лісу там близько не було, на гірці

був густий кущ ліщини і він в ньому затримався. З цього місця “Економ” бачив, як в селі Девятир за кордоном люди працювали на полі. По тій стороні села були присілки, але людей в них вже не було. В одній хаті “Економ” побачив, далековидом, дівчину, яку він знав і чекав спокійно до вечора. Сидячи в тому кущі і дивлячись на присілок села Верхрати, де він проживав, “Економ” бачив як вітер колише дверима і вікнами і мені пригадалась пісня, яку співала Ірина, кохана заступника окружного провідника ОУН “Вира”...

Коли стемніло, “Економ” пішов до тієї хати де була дівчина. Дівчина побачила його, заломила руки: " бійся Бога, тут у нас день і ніч було військо, тільки нині не було". Вона дала йому пів буханця хліба і він пішов до свого села. Зайшов до криївки, яку зробив раніше. Там у криївці він зустрів свого двоюрідного брата Михайла Снігура і раненого повстанця, якого сестра лікувала на псевдо "Мак", якийц був родом з Тернопільщини.

Криївка була невелика і ми втрюх ледве вмщувалися. Зрозуміло, що його хліб зразу ж з'їли, бо вони були голодні, а їсти не мали що. Лежучи там цілий день, вони обмірковували, як здобути їжу. "Мак" пригадав собі, що в одному місці є відділом закопане м'ясо і ввечері пішов по нього. Приніс дволітровий горшок із маринованим м'ясом. Він ще приніс тоді з м'ясом небагато сухарів, які були зовсім спліснені. Цю плісняву обтирали об одержу і їли разом з м'ясом. Те м'ясо вони ділили по два дека грами. За кілька днів м'ясо і сухарі закінчилися. “Економ”, “Мак” та брат Юрій пішли до хат і там знайшли яблуню на якій яблука були, як волоські горіхи. Це були спілі яблука, які вже можна було їсти. Тими яблуками вони жили два тижні. Інших яблук вони не знайшли. Скоро голод почав докучати. Раз ідучи через бараболю, навіть на полі мого батька ми не могли вирвати бараболю, щоби не побачили більшовицькі солдати, що тут хтось був, тому пальцями гребали під корчем, де була бараболя, як лісові горіхи. Таких бараболю ми нагребли півтора літри і пішли її до хати варити. Звану бараболю ми швидко з'їли, їхні животи були як у вагітних жінок. Так вони прожили до 28 серпня 1947 року.

“Економ” намагався встановити зв'язки з проводом ОУН. Він довідався, що з Сибіру в село Девятир повернувся брат окружного провідника ОУН, Захарія Шупера, і пішов до нього. Від нього дізнався, що наших людей повезли в Ольштинське воєводство, повіт Ліцбарк - Вармінський, а громаду в "Добре Місто". Де зараз окружний провід ОУН і його брат, Захарій Шупер, він не знав, однак сказав, що є наказ від проводу ОУН: ”захистити українське населення, яке переселили насильно на північ Польщі”. Наказ окружного провідника ОУН треба було виконувати і “Економ”, сказав озброїним, ППШ- 41, побратимам, що треба виконати наказ проводу ОУН і вони йдуть на Північ Польщі де намагатимуться збройно захищати українське населення. “Економ” відповів брату окружного провідника ОУН, що його віділ піде на Північ і тим самим виконає наказ окружного провідника ОУН. Дружина брата окружного провідника ОУН, попросила прийти до них день перед виходом. Вона приготувала слоїк натопленого масла, сухарів 2 кілограми і дала 500 золотих. Із цим багажем 28 серпня 1947 року, вони пішли на північ.

Першої ночі вони добре пройшли, що найменше 20 кілометрів. Місто Томашів - Любельський залишили по лівій стороні.

На наступний день вони затрималися на невеличкій гірці з корчами і там вирішили переднювати. Вирішили, що один буде на сторожі, а два будуть спати. День був дуже теплий. По декількох годинах, той що сторожував будив іншого, а сам лягав спати. Так проминув перший день в дорозі на Північ.

Вечором вони пішли дорогою далше на Північ і дійшли до річки Солокія, яка плила далше в напрямку на північ. По дорозі вони зустріли оселю де була крамниця. Треба зазначити, що тільки “Економ” говорив польською мовою. "Мак" взагалі не вмів розмовляти по польськи. Михайло ходив два роки до гімназії, польську мову добре розумів, але говорити не міг.

Ідучи по правій стороні річки вони зустріли декілька хат і там була крамниця, він попросив в крамниці чи не мають карти Польщі. Там була карта Польщі, і вони її купили і купили ще буханець хліба, заплативши 500 злотих, що нам дали в дорогу.

Понад річкою вони йшли цілу ніч. Знову знайшли місце, щоб переднювати. В час відпочинку діяли так само, як попередній раз, і так вони діяли весь під час нашої подорожі на Північ. Так йшли ми три дні.

На четвертий день на річці вони зустріли човни, які були прикріплені ланцюгами до землі. Один човен нам вдалося відірвати. У човні не було весла, вони знайшли якийсь дручок і ним підпихали, оскільки річка була неглибока. Треба зазначити, що жоден з них не вмів плавати. Ми так їхали 3 дні, переїздили по під міст на лінії Холм - Люблін. На мості стояв сторож, він запитав їх, куди ви їдете, ми відповіли, що їдемо прокататися.

Четвертого дня нашої подорожі, їх човен потрапив на дерево і міцно зачепився за нього і нам важко було зсунутись з того дерева, щоб дальше плисти, а це було на середині ріки. З великою бідною вони якось увільнились з тієї зупинки і вирішили човен залишити і йти дальше пішки по березі річки Вепр.

Дальше Вепр впав у Буг і вони змушені були переветатися через Буг. Вечором вони зайшли до однієї родини, яка їх погостила обідом, опісля перевізник перевіз їх на другу сторону. Дальше вони йшли по карті, яку мали, лісами та полями.

За кільканадцять днів вони дійшли до польсько - пруського кордону. Там була зовсім інша обстава, там були добрі дороги, обабіч яких росли овочеві дерева, там були великі ліси. Тут вони уже йшли дорогами. Скоро вони підійшли під місто Елк в якому розміщувалась поліцейська школа. Вони думали обійти її досить далеко, щоб не натрапити на поліцію. Це якраз був напрямок до Ліцбарка. "Мак" ішов з автоматом ППШ - 41, а "Економ" та Михайло мали лише пістолети і коли там під Елком вони знаходилися, "Економ" на карті знайшов мале містечко Ліцбарк, а біля нього містечко Нове Място. І "Економ" подумав, що то може ми мали невірний адрес, не Добре Място, а Нове Място.

Після суперечки, коли Мак і Михайло переконали Економа, вони вирішили йти на Захід і йшли дві ночі і зайшли знову на польський кордон і "Економ" дорікав їм, що куди ми зайшли. Там вже не було лісів, треба нам було переднювати.

Недалеко села вони знайшли кущі і вирішили у них переднювати. Десь біля 10 години в 50 - ти метрах від них прийшла садівничка з дітьми і там з ними гралася, однак до них не підходила. Надійшов вечір і вони вирішили йти дальше.

В Польщі йдучи на Північ, вони села обходили, але тут у німецьких Прусах вони йшли вже сміливо дорогою і не думали, що тут є Польща. Вони увійшли у село, яке називалося Тужа Велика, їх зупинив міліціонер і попросив нас зайти на постерунок. Вони почали втікати, "Економа" трохи боліла нога і він так скоро не міг бігти. Коли "Економ" втікав, то через рамено вистрілив з пістолета у міліціонера, щоб він не біг за ним, але вистріл цей його не налякав і він догнав, шкутильгаючого вже на ногу "Економа" і почав мене бити по голові автоматом. "Мак" в цей час заліг і стріляв у нього з автомата ППШ. З ним в перестрілку вступили інші міліціонери внаслідок якої він був вбитий. Мене жорстоко били, він мав у голові 12 дір і був облитий цілий кровю і у такому стані його завезли до лікарні. В палаті, лежав один чоловік і було дві мед - сестри, одна цивільна і одна монахиня. Міліціонер, що його привіз сказав: "маєте тут ще одного бандита". Коли він вийшов, до нього підійшла сестра монахиня і побачила на моїх грудях хрестик і сказала до другої: "який він там бандит, якщо у нього є хрест на грудях". Спитала мйого, чи я хочу до сповіді. Він не говорив, та тільки головою дав знак, що хочу. Минула ніч, рано прийшов священник і запитав його чи я хочу до сповіді, я головою відповів, що так. Показав йому на уста, що не можу говорити. Він витягнув карточку і написав літери алфавіту. По цих літерах "Економ" складав йому слова, така то була його сповідь. Коли "Економа" привезли до

лікарні лікар оглянув його поклав ліки на рани і бинтом замотав всю голову. Було видно тільки очі та уста.

Десь коло години 10 - ї прийшов міліціонер, говорив з лікарем, який йому сказав, що рани не є глибокі. Міліціонер поручив йому, ще раз перевірити рани і він о 4 годині прийде за “Економом” і забере його. Пізніше “Економ” дізнався, що весь цей час на коридорі мене сторожував міліціонер.

Першого і другого дня я нічого не їв і був голодним. О 4 годині прийшов міліціонер і забрав “Економа” на постерунок. Його не кинули до півниці до в'язнів, а біля порт'єрки була невеличка кімната і в ній якесь старе місце для лежання. Міліціонер наказав йому там пожитися. Він почув розмову цього міліціонера з другим міліціонером, що було їх трьох, один був вбитий, другого зловили, а третій втік. Опісля сказав до жінки, яка там працювала, щоб ранком взяла молоко і “Економа” погодувала як дитину. “Економ” цілу ніч думав, як складати протокол зізнання. Рано жінка прийшла з молоком і почала його кормити. Десь за третьою ложкою він промовив слово. Всі втішилися, що він вже говорю. Дала йому молоко і кусочок хліба, це була його перша їжа на третій день. Десь біля 12 години, слідчий розпочав допит і писати протокол. “Економ” вирішив не подавати свого імені, ані місця народження, щоб вони не переслідували родини, тому сказав, що називається Дмитро Богуш і походить з Любичиць Свять, це був великий присілок, який поляки спалили у 1943 році і там не було людей і тому мені не знайдуть жодного свідка. Після моїх свідчень, цей самий слідчий ще два рази перепитував мене. “Економ” наголошував, що я був в рядовим в УПА, що з його села людей вивезли і він йшов за вивезеними людьми. Він жодним словом не обмовився, що був оружним провідником господарки і що до останньої хвилини виконував наказ Окружного Провідника ОУН Захарія Шупера “збройно захищати український народ від пол'яків на півночі Польщі”, як і всю свою причетність до ОУН. Він думав, що як простий воїн УПА буде непомічений і відбуде малий термін покарання...

Після трьох днів, його вже як Дмитра Богуша, повезли до міської в'язниці. Це була маленька в'язниця в 3 кімнати. Було там 5 молодих хлопців, ще міліціонер, дав їм знак очима, щоби наді мною знущалися, оскільки він українець.

В кожній камері є голова в'язнів, там був молодий хлопчина, який у Німеччині був разом з українцями і знав їх як добрих людей і тому йому сказав, що міліціонер дав знак в'язням, щоби вони над ним знущалися, але вони того не робили і дуже чемно з ним поводилися...

Дмитра Богуша привезли до в'язниці в четвер, а у неділю був час для написання листів. Йому дали конверт, папір і маленький олівець, він писав дуже не виразно і з навмисними помилками. Лист був адресований до сестри Катрусі на Україні. Дмитро Богуш сподівався, що цей лист піде до протоколу, а він таки зайшов на Україну і попав до сестри. Як йому, віждповіласестри дочка, мама 3 рази читала того листа і вирішила, що то Олекса написав і написала про те до родичіва. Родичі вислали молодшу сестру до цієї в'язниці, але там його вже не було...

Через два тижні прийшов міліціонер заложив на Дмитра Богуша наручники на руки і повів на залізничну станцію. Куди його везуть він мені не сказав. Вони заїхали до Варшави, серед людей він загубився і чекав на місці до поки міліціонер його знайшов. Ми сіли до іншого поїзду і поїхали, він завіз його до Кракова на команду воєвідського "Ужонду Безпечності" (УБ). Це було ввечері вже по перевірці в'язнів.

Дмитро Богуш примістився на підлозі, але по десяти хвилинах прийшов ключник відчинив двері і сказав, свіжий вийти, Дмитро Богуш вийшов і він кинув мене до холодного карцеру де всього залите водою, закрив його там, а після десяти хвилинах прийшов разом з собакою і метрової довжини дручком, грубим як рука, почав бити його, головно по боках, він затулявся руками і дуже кричав, а тоді собака гавкав. Він перервав биття і заспокоював собаку. Так знущався над ним УБ цілу ніч. Він тільки мав спокою, коли утихомирював собаку. Над ранок кинув Дмитра Богуша

до камери. У день прийшов уже інший конвоїр, старший років йому було біля 40, побачив, що одяга Дмитра Богуша вся закривавлена, визвав до себе напустив цілу ванну теплої води і наказав розібратися і попрати одягу. Ціла ванна була червона від крові. Він спустив ту воду і налив ще раз води і казав мені прати далше. Вода цей раз також була червона, але вже менше. Випрану одягу, Дмитро Богуш десь там розвішав, щоб сохла, а він в білизні взяв Дмитра Богуша до чергувальної кімнати і досить по людськи зі мною говорив. Коли довідався, що Дмитро Богуш, кравець, дав голку і нитки і просив зашити йому в плащі кишеню, яка відірвалася. Я це зробив. Він мав з собою кусок хліба на сніданок і хоча він був невеликий він розломив його на половину і половину дав мені з'їсти. Ось така є велика різниця між людьми...

Коли Дмитра Богуша привезли і дали його в кімнату, двері якої були не зачинені і я чув розмову між ними: "а по що його везти до Явожно, він був в відділі УПА, хай ще покаже бункери і я там сидів ще два тижні і повезли мене закутого до Варшави".

У Варшаві Дмитра Богуша завезли до воєвідського УБ на Празі, дільниці Варшави. Його кинули до глибокої півниці, де були потрійні нари. Там було 25 людей, це були варшавські люди, досить інтелігентні, і комендант до нього сказав: "Думаю, що будеш тут з нами, а не з тими, що на горі. Я йому відповів, що 6 років скоріше знаю більшовиків від панів".

Ті, що в'язні - варшавяни сиділи в камері, Дмитра Богуша не боялися, і не скривались перед ним, користувалися всім, що мали, навіть олівцем, який шукали при обшуку.

Тут Дмитро Богуш просидів три тижні. Ще перед його приходом одного взяли на допит. По двох днях прийшов охоронець і закликав двох людей, щоб пішли і принесли товариша. Він був вїтом гмінної громади і засуджували його, що він має зв'язок з офіцером УБ. Його били цілу ніч, тіло було чорне як земля. Після цього кинули його у карцер на 48 годин. Один із охоронників говорив тільки по російськи, але був трохи милосердний і сказав піднести на руках, а табуретку підставив під живіт так він перележав 48 годин.

По двох тижнях перебування у Варшаві завезли Дмитра Богуша до Томашова - Любельського, до міста якого я належав. Там зустрів він в цілі двох українців. Йому сказали, що вивезли 34 особи до лісу де їх постріляли. Пізніше другим разом вивезли 27 осіб також їх розстріляли.

Три дні перед привозом Дмитра Богуша до Томашова забрали звідтіль провідника "Дальнича", це крайовий провідник Служби Безпеки на Закерзоння, його забрали до Варшави. В Томашові підготовляли йому втечу, але це не вдалося. Ці особи, що були в камері, це хлопець літ 20, який був харчовим у нашому технічному звені. Його зловили без зброї без нічого, в лісі знайшли заржавілого карабіна, дали йому, щоб вичистив і приписали, що це його. Він мав польське прізвище і був щасливий, що його привезли до Томашова, а не до Любачова, бо в Любачові був міліціонером його двоюрідний брат і там був би він пропав. Він говорив, що він поляк, а коли всі ввечері клякали молитися, то Юзеф хрестився по українськи. Дмитро Богуш сказав, що якщо Юзеф є поляк, то треба молитися по-польськи. Він всеціло довіряв Дмитру Богушу і його разом зі мною завезли до Любліна до в'язниці. Другого блище Дмитро Богуш не знав, це був 17 - ти літній син нашого повстанця, у якого батько загинув від саморобної гранати. Не знаю про його подальшу долю. Цей Юзеф отримав вирок 10 - років ув'язнення.

Завезли Дмитра Богуша до Любліна на початку січня 1948 року. Кинули на певний час перехідний до башти. Там було так багато людей, і було так тісно, що ми були змушені обертатися по команді.

Дмитро Богуш мав тільки літню одягу, а спати доводилось на цементі, жодного прикриття нам не давали. По місячному перебуванні нас перевели на гору до залу. Кинули його на гору до залу, де було 160 в'язнів. Там було 12 українців і коли

Дмитро Богуш їм сказав, що він признався, що був в УПА, а не в ОУН, то вони страшно на нього накричали, що коли його закликають до прокурора, це відмовити. Тобто доказів ніяких нема, свідків ніяких нема, в УПА Дмитро Богун ще був, це сказав, що простоя боявся ще більшо побиття міліціонерів.

Дмитро Богуш знову дві ночі не спав і думав, як говорити, щоб це відмовити. Скоро його завезли до прокурора. Прокурор був за національністю, єврей, і на його розмову, згідно якої він відмовлявся, що був в УПА, сказав: " вже тебе на замку навчили як дурити, якщо б тобі дав би в зуби, то всі б повилітали, але не вдарив мене"...

По допитах Дмитра Богуша взяли до кімнати, а це було при суді. Судили тоді одну нашу дівчину із Белза, прізвища її Дмитро Богуш, не пам'ятає. Її привезли пачку з їжою. Вона почастивала його. Це зимне м'ясо йому зашкодило, він дістав болі в жолудку. Коли його привезли до в'язниці, тоді не можна було допроситися лікаря, бо відходив транспорт в'язнів, і в таких умовах прихід лікаря був неможливим. Так він перемучився цілу ніч до ранку. Ранком прийшов лікар, провіряв його, не пам'ятаю, які лікарства йому надав, однак він виздоровів.

Будучи у в'язниці, слідчий затруднив Дмитра Богуша в кравецькому верстаті. Працював там не довго до судової справи. Як відбуваються судові справи, він не знав. Пам'ятаю тільки, що як судили політв'язнів, то один із політв'язнів мав промову, про яку описали в газетах. І Дмитро Богуш себе підготовлював, що він буду говорити на суді по своїй праві. Отримав він акт звинувачення і десь за тиждень часу був суд.

Завезли його на суд два міліціонери, а там сидів солдат, що вів протокол судового засідання, майор суддя, з одної сторони був карпал, який грався пістолетом, а з другої сторони солдат.

Такий був склад суду - і говори тут до когось?

Десь в половині суду прийшов якийсь до Дмитра Богуша панок і шепнув йому, що він є моїм оборонцем і попросив мені дати йому акт звинувачення.

Суд продовжувався дальше. Він, адвокат, в той час читав акт протоколу, і питав що Дмитро Богуш, визнавав. Зробили перерву і суд пішов на нараду. Після наради суд зачитав Дмитру Богушу вирок. За пістолет - 10 років ув'язнення, за вистріл в міліціонера - 15 років, разом 15 років ув'язнення.

А справу приналежності до УПА влада слідча не доказала і суд змушений з цього артикулу зняти Дмитру звинувачення. Після цього мене привезли до в'язниці.

Посадили Дмитра Богуша в іншу салю до засуджених, як кримінального злочинця тільки за пістолет, та збройну сутичку з міліціонером, і до праці вже не взяли...

Таким чином Окружний провідник господарки ОУН, Олекса Снігур - "Економ", який перебував у рядах ОУН з 1940 року і фактично знав всю роботу і структуру проводу ОУН, зумів зберегти таємницю діяльності ОУН, своєї підпільної роботи в ОУН, свою , честь, гідність, свою ідейну переконаність у своїй боротьби в ОУН, перед своїми побратимами по організації, у лавах якої він перебував усе свідоме життя і у продовж більше 50 – ти років, боровся різними методами і засобами з російськими і польськими комуністами, поневолювачами українського народу.

Ця тайна його боротьби і діяльності, як Окружного провідника господарки ОУН, залишалася невідомою нікому до 2007 року, до часу коли у 87 віці він вирішив, що прийшов час відкрити, на 16 році незалежності України, епопею своєї боротьби в ОУН за національне визволення України від польських і російських поневолювачів...

Олекса Снігур - Оружний провідник господарки Проводу ОУН, "Економ" у польській в'язниці під прізвисьмом Дмитро Богуш.

Будучи у в'язниці Олексі Снігуру- "Економу" надали працю в кравецькому верстаті. Працював він там не довго, до судового засідання.

Як відбуваються судові засідання, він не знав. Пам'ятає тільки, що як судили політв'язнів, то один із політв'язнів мав промову, про яку описали в газетах. І він себе підготовлював, що їй к буде говорити на суді.

Отримав він акт звинувачення, десь за тиждень перед судом. Завезли його два міліціонери у залу суду, а там сидів солдат - протоколіст, майор суддя. З одної сторони був карпал, який грався пістолетом, а з другої сторони, солдат.

Такий був склад суду і говори тут до когось, що ти не винний?

В середині засідання суду прийшов якийсь до нього панок шепнув Дмитру Богушу, що " я є вашим оборонцем", себто адвокатом, і попросив його дати йому акт звинувачення.

Суд продовжувався даліше. Він в той час читав акт протоколу, і цікавився, що він визнавав, а що ні. Зробили перерву і суд пішов на нараду.

Після наради суд зачитав Дмитру Богушу вирок: " За пістолет - 10 років ув'язнення, за вистріл в міліціонера 15 років, разом 15 років ув'язнення. А справу приналежності до УПА влада слідча не доказала і суд змушений з цього артикулу зняти звинувачення.

По виході з суду адвокат запитав у Дмитра Богуша адресу до родичів, він відповів що не має адреси, він махнув рукою і відійшов. Після цього Дмитра Богуша привезли до в'язниці.

Посадили його в іншу салю до засуджених і до праці вже не взяли. У цій камері він сидів понад місяць до поки не організували транспотр до в'язниці.

В'язні посадили до спеціальних вагонів для перевезення, тут були малі камери на п'ять осіб. Так всіх в'язнів посадили в три вагони і завезли до карної в'язниці, аж до Голеньова над Балтійське море.

Везли тоді також біля 50 осіб німців. Скільки везли нас українців не Дмитро Богуш не знав, на його думку десь біля 15 осіб. В'язнів привели перед в'язницю, посадили на дорозі і Дмитро Богуш подумав собі, тут тобі Дмитрику 15 літ промине...

Відчинилась брама в'язниці і в'язнів пустили до одного крила на діл. Всі вони там стали і їм дали наказ: "поляки виступити", а ми українці не виступили і залишилися разом з німцями. Поляків забрали на інший відділ, а нас українців розсадили по целях в яких за німців сидів один чоловік, а нас понапихали по 7 чоловік. Тут і німці і українці були разом.

Після двох тижнів українців відокремили від німців. Ті німці, які були з Румунії то розмовляли з українцями, а ті що з Берліна, есесівці, то були горді і не бажали з українцями розмовляти.

Через тиждень українців роз'єднали з німцями.

В цей же час Дмитру Богушу прийшла пачка - посылка з продуктами. Він приніс її до цілі, розпакував і визвав його політичний керівник в'язниці, взяв його до своєї канцелярії і зажадав, щоб він сказав, до якої дівчини їхав в Ольштинське воеводство. Розуміється я нічого не сказав, а пізніше він дізнався, що УБ арештувало його сестру Анастасію і тримало її в Ольштині.

Політрук посадив його в карцер, де все було мокре і стояла вода. Там трапився йому добрий наглядач, він відчинив целю і дав йому добру камезельку зі словами, сказавши: "бери будеш мати хоч де сісти".

На другий день Дмитро Богуш ту камезельку взяв на себе бо було дуже зимно. Там він пересидів три дні, після того зажадав побечення начальника. Це була субота, начальника не було.

До Дмитра Богуша прийшов офіцер, якому підчинялися конвоїри. Офіцер, що прийшов, відчинив целю - карцер і сказав йому вийти. Він завів його на відділ де були поодинокі целі. Ліжко було припнуте на день до стіни, целя доволі вузька, сказав, що Дмитру Богушу буде тут тепліше, бо у цій целі була дерев'яна підлога. Так Дмитро Богуш сидів два місяці. Ще перед тим він писав подання про zatrudнення в кравецькому верстаті. У в'язниці був невеликий верстат для направлення одержі для в'язнів. Другий верстат кравецький був у будинку на подвір'ю, але там працювали в'язні з низьким вироком.

Десь по місяцю часу праці у верстаті приїхав якийсь офіцер з жінкою і вона вимагала пошити плащ, а майстер який був на верстаті, жіночих речей не шив, Дмитро Богуш згодився цей плащ пошити, але з тією умовою, що він сам мав брати міру і робити примірки. Наглядач погодився і хоча Дмитро Богуш крою матеріалу не вчився, але вдалося йому скроїти матеріал і зробити примірку. Примірка була добра і він цей плащ зробив.

Приївши за плащем офіцер та її дружина були дуже задоволені. Так проминуло пів року і Дмитро Богуш працював у цій майстерні з великим вироком.

З верстату, який працював на долині майстра забрали до іншої в'язниці і Дмитра Богуша завели до цього верстату і сказали бути майстром. Дмитро Богуш дуже не бажав цього, наголшуючи, що я українець і, що мене не дуже захочуть слухати поляки. Начальник сказав, у нас у в'язниці немає різниці хто ким є, Ви, Дмитро Богуш, вмієте добре шити і Ви маєте бути майстром. Там працювало 20 людей. І так Дмитру Богушу проходив термін покарання в праці.

Дмитро Богуш знав, що є так називаєма тасьмова праця, але він її ніколи не бачив. У 1950 році до в'язниці прийшло замовлення, щоб пошити військові мундири. Вирішили взяти 20 в'язнів на учнів, щоб їх вивчити на кравців. З тих людей, що йшли як учні були соби, які працювали на заводах, дуже швидко зорієнтувалися, що треба робити, декілька з села, що вміли тільки орати, не зуміли адаптуватися в кравецькому середовищі і їх відіслали до целі. Дмитро Богуш сидів багато годин і розпрацьовував, як розприділити всю працю між людьми. Було тяжко, однак все це йому вдалося. Десь за два місяці пізніше від нього брали план поділу робіт до другої в'язниці. До них привезли вже покроєні мундири, ми зшили десь біля 150 військових мундирів. Зауважень до роботи не було жодних. Так проминуло у роботі 5 років ув'язнення.

Прийшло замовлення від радянських офіцерів вшити 15 шинелів, але вони сюди не будуть приїздити, треба було поїхати до них, взяти міру, зробити примірку і приїхати назад. Ця радянська військова частина знаходилася за 200 кілометрів від тюрми. Охоронець який їхав з в'язнем, то їх жінки дуже боялися, бо коли утік в'язень, то охоронець сидів у в'язниці до часу коли впіймали втікача. З Дмитром Богушем на примірку їздив офіцер. Коли його дружина взнала, що я їду то не боялася, бо знала, що я не втечу. Дмитру Богушу, як майстрові платили 450 злотих на місяць, це йшло на його рахунок і він міг взяти собі ці гроші і купувати собі, що йому було потрібно.

Коли у нього зібралось трохи грошей, він запитав начальника, чи може він допомогти родині. Начальник згодився дуже радо. Він сказав, що висилає гроші до тети, а фактично вислав родичам додому до Ліцбарка - Вармінського, де вони перебували після "акції Вісла".

Як йому пізніше розповіли, мати коли одержала карточку на 1200 золотих, думала, що це треба заплатити, оскільки це була дуже велика сума, і вона прийшла на пошту, щоби взнати за що ця грошова кара. Працівниця пошти взяла карточку і виплатила їй 1200 золотих. Радості у родичів не було кінця. Вони поплати за йогої гроші всі борги, ще й купили якийсь одяг для доньки.

У в'язниці Дмитро Богуш вже мав таку славу доброго кравця і тому, йомуї через інспектора вдалося полагодити, щоб його перевели до в'язниці до Варшави, він думав, що там скоріше допроситься про звільнення.

Що два роки він писав подання про зменшення терміну покарання. Відповідь завше була відмовна. В 1954 році з ним говорив воєвідський прокурор, з яким він був знайомий, бо йому і його дружині він шив одяг і Дмитро Богуш, кристуючись нагодою, попросив його про зменшення терміну покарання. Прокурор наказав йому написати подання. Дмитро Богуш таке подання написав, та начальник його затримав. По декількох місяцях прокурор приїхав і питав запитав його, чому він не написав клопотання. Ця розмова була при начальнику, який сказав прокуророві, що написано було погано і тому він не відпустив. Прокурор сказав написати ще раз і Дмитро Богуш написав лист і той пішов до суду.

Суд розглянув клопотання Дмитра Богуша і змінив статтю, яка не підлягала амністії. Суд змінив статтю, застосував амністію і до закінчення терміну в'язниці, Дмитру Богушу залишилося ще півтора місяця.

Тоді як його мали везти до Варшави, вже видали його речі і треба було відчинити ще одну браму, тоді прийшов дзвінок телефоном до начальника - Дмитра Богуша залишити. Як важко було йому здавати свої речі і повертатися до цілі і верстату. Десь через тиждень приїхав воєвідський прокурор і сказав йому, що влане він затримав його, бо знав, що моє подання розглянуто було судом позитивно і що Дмитро Богуш, за місяць виходить з тюрми, додому...

Часом звільнення Дмитра Богуша був 29 січня 1955 року. Про це він написав до родичів. Приїхала тоді по нього його сестра Ірина, будучи ученицею ліцею.

30 січня він вже був в Ліцбарку, однак нв на мить не міг зайти до родичів, у них мешкав один учень. А коли ще раніше кілька літ один звільнявся і Дмитро Богуш дав йому карточку до родичів, він заїхав і до двох годин прийшла міліція. Він мав звільнення і нічого йому не сказали. Хата родичів Дмитра Богуша завжди була під пильним наглядом польських спецслужб і тому він не міг до них вступити. Сестра викликала дворюрідного брата і віддала Дмитра Богуша під його опіку.

Дворюрідний брат знав де проживає тітка з дочкою Дмитра Богуша, в такій невеличкій хаті і ми пішли до неї. Вони так перелякались, плакали, а дочка з переляку втікала з хати і не було мови, щоби там переночувати. Дмитро Богуш вийшов і коли переходили коло якоїсь стодоли і зайшли до неї. Брат пішов і приніс коц і він заліз в солому, обвернувся коцом і так переспав ніч, рано він приніс Дмитру Богуш, сніданок, хоча в зимнім, але там він був цілий день, а обидві сестри шукали якогось приміщення, щоб я там зміг затриматися. Першого дня нічого не знайшли, другу ніч я мусів знову мерзнути в стодолі. На другий день сестрі вдалося знайти приміщення в старенького ветеренаря, який жив з жінкою і мене прийняли. Дали мені неогрівану кімнату, в якій я проживав. Жінка того лікаря була з якоїсь багатой родини і коли міліція зажадала від неї, щоб вона показала де має заховане золото під побоями, вона показала де є сховане все її добро. Вони відлупали і знайшли півтора кілограми дорогоцінностей. За це суд оприділив їй 3 роки в'язниці. Вона відсиділа півтора року і щойно недавно повернула і тому до Дмитра Богуша дуже гарно відносилася, що неділі його годувала в обід.

Коли ще перед звільненням з Дмитром Богушем говорив прокурор він згадав йому, що на Україні є дівчина, яка чекає на нього, а дівчина та щомісячно писала до мене листи і листи її для Дмитра Богуша була бальзамом. При звільненню він думав поїхати в Україну. Про це говорив прокуророві. Він рангом був полковник і не радив йому їхати в Україну. Навіть тут в Голеньові, керівником кравецької майстерні, буде краще ніж в Україні і коли Дмитро Богуш повернувся по звільненню до Ліцбарку, він мріяв про те, щоби поїхати до консуляту і виїхати в Україну. Коли на початку травня він поїхав до Гданська до радянського консуляту і просив консула дати візу на в'їзд до Радянського Союзу, на що він йому відповів: " Вот нельзя Вам ехать в родину. Наверно в банцеровцах был. А что все должны быть в бандеровцах", він повів, що цього не казав. Дмитро Богуш спитав, чи вміє він по польськи читати, він сказав, що трошки. Дмитро Богуш показав йому звільнення з в'язниці. Він переглянув, зміряв мене і сказав, що мені не треба їхати в Україну. Дмитро Богуш йому відповів:

"Гражданин консул нет у Вас сердца, невеста сколько меня ждёт, а вы сейчас трудности нам делаете". Він йому відповів, чи я би не бажав, щоби вона приїхала сюди. Це дуже добре, у Польщі роботи вистарчить для всіх. Він відповів : "Это будет не скоро". Він виписав Дмитру Богушу всі документи, які він повинен вислати, щоби вона змогла отримати дозвіл на приїзд. Дмитро Богуш це все зробив і вислав їх Наталці в Україну, а вона пішла до уряду і їй сказали, що ці документи чинні до 30 грудня 1954 року. Ще багато робив Дмитро Богуш різних заходів, щоби відбувся її приїзд. У Варшаві йому відповіли, що якщо би вона була полькою, то вони би старалися її ввезти в Польщу. Мої клопотання про вїзд Наталі Горечевої в Польщу тривав два роки. Дмитро Богуш працював і терпеливо чекав на її приїзд. Тільки в травні 1957 року Наталя Гореча надіслала телеграму, що одержала дозвіл і приїде до Дмитра Богуша в Польщу. Наталя приїхала в Польщу 29 травня 1957 року.

Зустрічав Дмитро Богуш її з сестрою на пероні Вроцлавського вокзалу, він хвилювався, оскільки він бачився з нею ще в шпиталі в Раві - Руській у 1944 році. Їхня зустріч була дуже щасливою. Ми почали робити старання про наше весілля. Українська Церква тоді ще в Прльщі діяла не офіційно і не мала право голосити оповідей, так що ми мусіли йти до костела, де голосили оповідь.

А перший шлюб відбувся таки в нашій Українській Церкві, перший від часу існування нашої Української Церкви у Вроцлаві. Весілля вдома Дмитро Богуш не міг справляти, робили ми це у знайомих, воно було дуже скромне. Скоро дружина склала подання на працю як вчителька і з першого вересня 1955 року пішла на роботу вчителькою в польську школу.

З 1963 року мене вибрано головою Вроцлавського відділення Українського Суспіно – Культурного Товариства. Часто ввечері подружжя ходило до Народного Дому. Так минали літа.

В 1969 році дружина Наталя захворіла, однак приймала ліки які їй дуже допомогли, бо коли почала їх вживати, її виписано з лікарні і вдома вона ніколи не хворіла.

Так проминуло життя Дмитра з Наталією, вони виростили і виховали двох синів: Стефана і Богдана. Стефан проживає в побудованому домі Дмитром Богушем в Перемишлі, Богдан ще студентом в 1980 році поїхав до Сполучених Штатів Америки, там закінчив Технічний Університет в Нью – Йорку, факультет комп'ютерної техніки, і почав працювати у відповідній комп'ютерній установі, добре заробляти. Він прийняв громадянство Америки і живе у власному будинку і працює за спеціальністю в Нью - Йорку...

З дружиною Наталею Богуш, своєю соратницею і рятівницею, Олекса Снігур - Дмитро Богуш, в тасмниці відомій тільки їм обом, як і про боротьбу Олекси Снігура – Дмитра Богуша в лавах ОУН, під псевдонімом "Економ", прожив 28 років щасливого життя.

Через хворобу вона померла 12 лютого 2006 року, громадянкою України, так і не прийнявши польського громадянства, забравши з собою в могилу, всю висвітлену у цій праці, тайну кохання і боротьби свого чоловіка Округного провідника господарки проводу ОУН: Жовківського, Рава-Руського, Любачівського районів, під псевдонімом "Економ", з собою...

Тільки в 2007 році внаслідок особистої довголітньої дружби та доступу автора цього дослідження, до сімейного архіву і фото архіву, Олекси Снігура "Економа"- , Дмитра Богуша, що родом з села Верхрати біля Перемишля, наукова проблема вивчення господарки проводу ОУН привідкрилась для свого подальшого дослідження..

Список використаних джерел та літератури:

1. В.Ідзьо. До історії однієї могили на Закерзонні. Перемишль - Львів. "Сполом" - 2003, с.3-320.
2. М.Козак. Рішучість і стійкість Дмитра Богуша. Вісник Любачівщини. Львів 2003, №9, с.80.
3. Я.Стех. Усе життя Дмитра Богуша пов'язане з Україною. Український Форум. Канада. Торонто, 28 квітня 2004р., с.9.
4. Б.Гук. Історія людини крізь призму однієї могили. Наше Слово. Варшава 11 січня 2004 р., с.2.
5. Д.Богуш, В.Ідзьо. Презентація праці Віктора Ідзьо” До історії однієї могили на Закерзонні” в Інституті Українознавства Міністерства освіти і науки України (Київ 27-28 грудня 2004р.). Науковий Вісник Українського Університету.М.2005, т.VII, с.195-196.
6. В.Ідзьо. Українська Повстанська Армія – згідно аналізу свідчень німецьких та радянських архівних джерел. Львів. Сполом. 2005, с.2-208.
7. Я.Стех. Пропам'ятна книга українських діячів Перемищини ХІХ-ХХ століть. Збірник есеїв. Частина І. Дмитро Богуш. Перемишль-Львів. Видавництво “Сполом” – 2006, с.39 - 41.
8. В.Ідзьо. Діяльність Дмитра Богуша – як Голови Вроцлавського відділення Українського Суспільно-Культурного Товариства в Польщі. Науковий Вісник Українського Університету.М.2006.Т.Х, с.238-244.
9. І.Снігур. Школа, яку ми кохали. Наше Слово. Варшава 14 жовтня 2007р., с.4.
10. Документи. Архів Дмитра Богуша.
11. Фото. Архів Дмитра Богуша.

Наукове видання

Віктор Ідзьо

**Господарська діяльність ОУН за
свідченнями Окружного провідника
господарики: Жовківського, Рава -
Руського та Любачівського районів
Олекси Снігура**

Видання II, 2015р.

**Інститут Східної Європи
Кафедра українознавства
Університету «Львівський Ставропігон»
Львів, 2015.**
